

HRVATSKI SABOR

1658

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O OSIGURANJU RADNIČKIH TRAŽBINA

Prolašavam Zakon o osiguranju radničkih tražbina, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 30. lipnja 2017.

Klasa: 011-01/17-01/35

Urbroj: 71-06-01/1-17-2

Zagreb, 5. srpnja 2017.

Predsjednica
Republike Hrvatske

Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON

O OSIGURANJU RADNIČKIH TRAŽBINA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom utvrđuju pravna pravila o zaštiti materijalnih prava iz radnih odnosa radnika u slučaju otvaranja stečajnog postupka nad poslodavcem i u slučaju blokade računa poslodavca zbog nemogućnosti prisilne naplate neisplaćene plaće odnosno naknade plaće, vrste i opseg zaštićenih prava, uređuje se djelatnost, način upravljanja i obavljanja djelatnosti Agencije za osiguranje radničkih tražbina (u daljnjem tekstu: Agencija) te određuju uvjeti, postupak i izvori sredstava za ostvarenje zaštite prava.

Članak 2.

Ovim se Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenose:

- Direktiva 2008/94/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2008. o zaštiti zaposlenika u slučaju insolventnosti njihovog poslodavca (SL L 283, 28. 10. 2008.) i
- Direktiva 2015/1794 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. listopada 2015. godine o izmjeni direktiva 2008/94/EZ, 2009/38/EZ i 2002/14/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te direktiva Vijeća 98/59/EZ i 2001/23/EZ u pogledu pomoraca (SL L 263/1, 8. 10. 2015.).

Članak 3.

(1) U smislu ovoga Zakona pojedini pojmovi imaju sljedeća značenja:

1) *poslodavac nad kojim je otvoren stečajni postupak* je fizička ili pravna osoba sukladno općem propisu o radu nad kojom je otvoren stečajni postupak prema posebnom propisu kojim se uređuje stečajni postupak

2) *poslodavac kojem je blokiran račun* je fizička ili pravna osoba sukladno općem propisu o radu kojemu su temeljem evidentirane i neizvršene osnove za plaćanje iz ovoga Zakona blokirani svi računi i zabranjeno raspolaganje oročenim novčanim sredstvima prema posebnom propisu zbog nemogućnosti izvršenja zahtjeva za prisilnu naplatu neisplaćene plaće odnosno naknade plaće koja radniku pripada za prethodni mjesec

3) *plaća odnosno naknada plaće* je ukupan primitak koji sadrži iznose doprinosa iz osnovice, iznose poreza i prireza poreza na dohodak i netoiznos za isplatu, a koji je poslodavac ili druga osoba umjesto poslodavca dužna isplatiti radniku po osnovi radnog odnosa u visini, za razdoblje i pod uvjetima utvrđenim kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu, ugovorom o radu odnosno posebnim propisom

4) *radnik* je fizička osoba sukladno općem propisu o radu koja je u vrijeme otvaranja stečajnog postupka u radnom odnosu kod poslodavca, kao i osoba kojoj je radni odnos kod poslodavca prestao unutar šest mjeseci prije otvaranja stečajnog postupka, odnosno fizička osoba kojoj poslodavac nije isplatio plaću odnosno naknadu plaće temeljem radnog odnosa zbog nemogućnosti prisilne naplate neisplaćene plaće odnosno naknade plaće

5) *zaštićeno razdoblje* je razdoblje za koje se provodi zaštita i osiguranje prava radnika u slučaju otvaranja stečajnog postupka nad poslodavcem, a predstavlja razdoblje posljednja tri mjeseca prije otvaranja stečajnog postupka nad poslodavcem, odnosno posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa ako je isti prestao unutar šest mjeseci prije otvaranja stečajnog postupka

6) *minimalna plaća* je mjesečni iznos brutoplaće koji radniku pripada za rad u punom radnom vremenu sukladno posebnom propisu.

(2) Riječi koje imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li u ovome Zakonu korištene u muškom ili ženskom rodu, odnose se na jednak način na muški i ženski rod.

Članak 4.

Zaštita materijalnih prava iz radnog odnosa radnika u slučaju otvaranja stečajnog postupka nad poslodavcem provodi se osiguranjem i isplatom dijela stečajnih tražbina iz sredstava Agencije te preuzimanjem svih procesnih prava stečajnog vjerovnika za isplaćena sredstva po iznosu i namjeni.

Članak 5.

Zaštita prava na isplatu plaće i naknade plaće iz radnog odnosa radnika u slučaju blokade računa poslodavca zbog nemogućnosti prisilne naplate neisplaćene plaće odnosno naknade plaće provodi se osiguranjem i isplatom iz sredstava Agencije dijela dospjele tražbine radnika po osnovi neisplaćene plaće i naknade plaće koju je bio dužan isplatiti poslodavac iz svojih sredstava, a za koju je pokrenut postupak prisilne naplate te preuzimanjem prava ovrhovoditelja u postupku ovrhe na novčanim sredstvima.

Članak 6.

Ostvarivanje prava radnika u slučaju blokade računa poslodavca i u slučaju otvaranja stečajnog postupka nad poslodavcem za isto razdoblje se isključuje.

Članak 7.

Postupak osiguranja tražbine radnika u slučaju otvaranja stečajnog postupka nad poslodavcem i u slučaju blokade računa poslodavca zbog nemogućnosti prisilne naplate neisplaćene plaće odnosno naknade plaće je hitan i provodi se po pravilima općeg upravnog postupka.

II. PRAVA RADNIKA U SLUČAJU OTVARANJA STEČAJNOG POSTUPKA NAD POSLODAVCEM

Članak 8.

(1) Prema ovom Zakonu, radnici u slučaju otvaranja stečajnog postupka nad poslodavcem ostvaruju pravo na isplatu:

- 1) neisplaćene plaće odnosno naknade plaće, u visini do iznosa minimalne plaće za svaki mjesec zaštićenog razdoblja
- 2) neisplaćene naknade plaće za bolovanje u zaštićenom razdoblju koju je prema propisima o zdravstvenom osiguranju bio dužan isplatiti poslodavac iz svojih sredstava, u visini do iznosa minimalne plaće za svaki mjesec proveden na bolovanju
- 3) neisplaćene naknade za neiskorišteni godišnji odmor na koji je radnik stekao pravo do otvaranja stečajnog postupka pod uvjetima utvrđenim zakonom, u visini do iznosa minimalne plaće, kao ekvivalenta mjesečnoj plaći iz točke 1. ovoga stavka

4) otpremnine pod uvjetima utvrđenim zakonom, u visini polovice otpremnine utvrđene u stečajnom postupku, a najviše do polovice najvišeg iznosa zakonom propisane otpremnine i

5) pravomoćno dosuđene naknade štete zbog pretrpljene ozljede na radu ili profesionalne bolesti, u visini do jedne trećine pravomoćno dosuđene naknade štete.

(2) Primanja iz stavka 1. ovoga članka u cijelosti su izuzeta od ovrhe.

Članak 9.

(1) U slučaju ostvarivanja prava iz članka 8. stavka 1. točaka 1., 2. i 3. ovoga Zakona u trajanju kraćem od mjesec dana, najviši mjesečni iznos pojedinog prava preračunava se u dnevni iznos dijeljenjem s brojem 30 kao prosječnim brojem dana u mjesecu, te se dobiveni iznos množi s brojem dana za koji je radnik to pravo stekao.

(2) U slučaju ostvarivanja prava iz članka 8. stavka 1. točaka 1., 2. i 3. ovoga Zakona za radnika zaposlenog u nepunom radnom vremenu, najviši mjesečni iznos pojedinog prava obračunava se razmjerno ugovorenom radnom vremenu u odnosu na minimalnu plaću za puno radno vrijeme.

Članak 10.

(1) Pri isplati prava iz članka 8. stavka 1. točaka 1., 2. i 3. ovoga Zakona Agencija je dužna obračunati i uplatiti doprinose za obvezna osiguranja koji se obračunavaju iz osnovice i na osnovicu iz članka 8. ovoga Zakona te pripadajuće poreze i prireze.

(2) Ako je u stečajnom postupku utvrđena tražbina iz članka 8. stavka 1. točaka 1., 2. i 3. ovoga Zakona u visini osnovice iz stavka 1. ovoga članka, a tražbina za doprinose iz stavka 1. ovoga članka bude utvrđena u korist središnjeg tijela državne uprave nadležnog za financije, za iznos doprinosa koji obračuna i uplati Agencija umanjit će se utvrđena tražbina središnjeg tijela državne uprave nadležnog za financije.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka, prijedlog za umanjenje utvrđene tražbine središnjeg tijela državne uprave nadležnog za financije podnosi stečajni upravitelj nakon što izvrši obračun i uplatu doprinosa iz stavka 1. ovoga članka.

(4) Odredbe stavaka 2. i 3. ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se i kada je u stečajnom postupku tražbina iz članka 8. stavka 1. točaka 1., 2. i 3. ovoga Zakona utvrđena u netoiznosu, a tražbina za poreze i doprinose iz osnovice i na osnovicu bude utvrđena u korist središnjeg tijela državne uprave nadležnog za financije.

Članak 11.

(1) Ako je radniku izvršena isplata tražbine iz članka 8. ovoga Zakona koja je već prije izvršena potpuno ili djelomično u stečajnom postupku, po namjeni i u visini utvrđenoj ovim Zakonom, radnik je obavezan vratiti Agenciji nepripadajući isplaćeni iznos tražbine.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka Agencija će poništiti rješenje kojim je radniku utvrđeno pravo na tražbinu iz članka 8. ovoga Zakona.

Članak 12.

(1) Prava radnika iz članka 8. ovoga Zakona mogu se naslijediti.

(2) Ako tijekom postupka za ostvarivanje prava iz članka 8. ovoga Zakona radnik umre, prava iz članka 8. ovoga Zakona utvrđuju se zakonskim nasljednicima na temelju pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju.

III. PRAVA RADNIKA U SLUČAJU BLOKADE RAČUNA POSLODAVCA

Članak 13.

(1) Prema ovom Zakonu, radnici u slučaju blokade računa poslodavca zbog nemogućnosti prisilne naplate neisplaćene plaće odnosno naknade plaće ostvaruju pravo na isplatu:

1) do tri neisplaćene plaće odnosno naknade plaće, u visini do iznosa minimalne plaće za svaki mjesec za koji plaća odnosno naknada plaće nije isplaćena i

2) do tri neisplaćene naknade plaće za bolovanje koju je prema propisima o zdravstvenom osiguranju bio dužan isplatiti poslodavac iz svojih sredstava, u visini do iznosa minimalne plaće za svaki mjesec proveden na bolovanju.

(2) U slučaju ostvarivanja prava na neisplaćenu plaću i naknadu plaće iz stavka 1. ovoga članka u trajanju kraćem od mjesec dana, najviši mjesečni iznos pojedinog prava preračunava se u dnevni iznos dijeljenjem s brojem 30 kao prosječnim brojem dana u mjesecu, te se dobiveni iznos množi s brojem dana za koji je radnik to pravo stekao.

(3) U slučaju ostvarivanja prava na neisplaćenu plaću i naknadu plaće iz stavka 1. ovoga članka za radnika zaposlenog u nepunom radnom vremenu, najviši mjesečni iznos pojedinog prava obračunava se razmjerno ugovorenom radnom vremenu u odnosu na minimalnu plaću za puno radno vrijeme.

(4) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, ako je poslodavac djelomično isplatio plaću radniku u iznosu koji je manji od minimalne plaće, radnik za taj mjesec ostvaruje pravo na isplatu iznosa minimalne plaće umanjenog za iznos koji mu je po osnovi te plaće odnosno naknade plaće isplaćen.

(5) Primanja iz stavka 1. ovoga članka u cijelosti su izuzeta od ovrhe.

Članak 14.

Pri isplati plaće i naknade plaće iz stavka 13. ovoga Zakona Agencija je dužna obračunati i uplatiti doprinose za obvezna osiguranja koji se obračunavaju iz osnovice i na osnovicu iz članka 13. ovoga Zakona te pripadajuće poreze i prireze.

Članak 15.

Odredbe ovoga Zakona kojima se uređuje osiguranje tražbina radnika u slučaju blokade računa poslodavca ne odnose se na člana uprave ili izvršnog direktora trgovačkog društva ili upravitelja zadruge.

IV. AGENCIJA ZA OSIGURANJE RADNIČKIH TRAZBINA

Članak 16.

(1) Agencija za osiguranje radničkih tražbina je javna ustanova na koju se primjenjuju propisi o ustanovama, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Osnivač Agencije je Republika Hrvatska, a osnivačka prava i obveze ostvaruje Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada).

(3) Agencija se upisuje u sudski registar, a njezino sjedište je u Zagrebu.

Članak 17.

(1) Agencija u okviru svoje djelatnosti, a temeljem javnih ovlasti:

1) odlučuje rješenjem o pravima radnika u slučaju otvaranja stečajnog postupka nad poslodavcem utvrđenih ovim Zakonom i izvršava uplate na temelju donesenih rješenja na namjenski račun stečajnog dužnika iz članka 31. ovoga Zakona koji ne podliježe redovitoj raspodjeli sredstava stečajnog dužnika, već se otvara isključivo u svrhu isplate tražbina radnika prema ovom Zakonu

2) odlučuje rješenjem o pravima radnika u slučaju blokade računa poslodavca zbog nemogućnosti prisilne naplate neisplaćene plaće odnosno naknade plaće utvrđenim ovim Zakonom i izvršava uplate na temelju donesenih rješenja na račun radnika

3) osigurava zakonitost ostvarivanja prava radnika

4) pruža stručnu pomoć radnicima pri ostvarivanju prava utvrđenih ovim Zakonom

5) usmjerava i upravlja sredstvima osiguranim za namjenu utvrđenu ovim Zakonom

6) ostvaruje procesna prava stečajnog vjerovnika u stečajnom postupku za tražbine radnika koje je isplatila

7) razmjenjuje relevantne informacije s nadležnim tijelima ili jamstvenim institucijama drugih zemalja u slučajevima poslovnih aktivnosti na području dvije ili više država Europskoga gospodarskog prostora

8) ostvaruje regresna prava za isplaćene tražbine radnicima u slučajevima otvaranja stečajnog postupka nad stranim poslodavcem

9) ostvaruje prava ovrhovoditelja u ovršnom postupku, u visini isplaćenih sredstava i

10) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom, Statutom i aktima Agencije.

(2) Zahtjev iz članka 28. ovoga Zakona radnik može podnijeti Agenciji putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (u daljnjem tekstu: Zavod).

(3) Međusobna prava i obveze u svezi s obavljanjem poslova iz stavka 2. ovoga članka Agencija i Zavod uređuju Sporazumom o poslovnoj suradnji.

(4) Agencija je obvezna najmanje jedanput godišnje podnijeti izvješće o svome radu Vladi i to do kraja svibnja za proteklu godinu.

Članak 18.

(1) Agencija ima Statut kojim se na temelju ovoga Zakona uređuju ustroj, ovlasti, odgovornosti i načini odlučivanja tijela koja upravljaju Agencijom, uvjete i postupak imenovanja ravnatelja Agencije i druga pitanja od značenja za obavljanje djelatnosti i poslovanje Agencije.

(2) Statut Agencije donosi Upravno vijeće Agencije uz naknadnu suglasnost Vlade.

Članak 19.

(1) Agencijom upravlja Upravno vijeće.

(2) Upravno vijeće ima tri člana koje imenuje Vlada, i to:

1) jednog člana na prijedlog ministra nadležnog za rad i

2) dva člana od kojih je jedan predstavnik sindikata i jedan predstavnik poslodavaca na prijedlog Gospodarsko-socijalnog vijeća ili na prijedlog reprezentativnih udruga poslodavaca i sindikata ako Gospodarsko-socijalno vijeće nije osnovano.

(3) Predsjednik Upravnog vijeća je član iz stavka 2. točke 1. ovoga članka.

(4) Upravno vijeće donosi odluke natpolovičnom većinom ukupnog broja članova.

(5) Predsjednik Upravnog vijeća može obustaviti od izvršenja odluke Upravnog vijeća koje imaju negativne posljedice na financijsko poslovanje Agencije.

(6) Članovi Upravnog vijeća imenuju se na četiri godine.

Članak 20.

Vlada može razriješiti člana Upravnog vijeća Agencije prije isteka vremena na koje je imenovan u sljedećim slučajevima:

- 1) ako član sam to zahtijeva
- 2) ako svojim radom teže povrijedi ili više puta povrijedi zakon i druge propise koji se odnose na rad i obavljanje djelatnosti Agencije
- 3) ako svojim radom prouzroči štetu Agenciji
- 4) ako je u obavljanju svoje djelatnosti u sukobu interesa s djelatnosti Agencije i
- 5) u drugim slučajevima utvrđenim zakonom i Statutom.

Članak 21.

Upravno vijeće:

- 1) donosi Statut uz naknadnu suglasnost Vlade
- 2) donosi opće akte Agencije
- 3) donosi poslovni i financijski plan Agencije
- 4) donosi godišnji obračun i poslovna izvješća Agencije i
- 5) odlučuje i o drugim pitanjima utvrđenim Statutom Agencije.

Članak 22.

- (1) Poslove Agencije vodi ravnatelj Agencije.
- (2) Ravnatelja Agencije imenuje Vlada na prijedlog ministra nadležnog za rad, a na temelju provedenoga javnog natječaja.
- (3) Ravnatelj Agencije imenuje se na četiri godine, a nakon isteka mandata ravnatelj može biti ponovno imenovan.

Članak 23.

Ravnatelj Agencije:

- 1) upravlja i rukovodi poslovanjem Agencije
- 2) predstavlja i zastupa Agenciju
- 3) odgovara za zakonitost rada i materijalno-financijsko poslovanje Agencije
- 4) predlaže Upravnom vijeću donošenje akata iz njegove nadležnosti i
- 5) odlučuje o drugim pitanjima utvrđenim Statutom.

Članak 24.

Vlada može razriješiti ravnatelja i prije isteka vremena na koje je imenovan:

- 1) ako sam to zatraži
- 2) ako ne postupa po propisima i općim aktima Agencije
- 3) ako neosnovano odbije izvršiti odluke Upravnog vijeća Agencije donesene u okvirima njihove nadležnosti
- 4) ako svojim nesavjesnim i nepravilnim radom prouzroči Agenciji veću štetu i
- 5) ako učestalo zanemaruje ili nesavjesno obavlja svoje dužnosti zbog čega nastaju teškoće u obavljanju djelatnosti Agencije.

Članak 25.

- (1) Sredstva za provedbu ovoga Zakona, kao i sredstva za rad Agencije osiguravaju se u državnom proračunu.
- (2) Nadzor nad zakonitošću rada Agencije obavlja ministarstvo nadležno za rad.

V. POSTUPAK OSTVARIVANJA PRAVA U SLUČAJU OTVARANJA STEČAJNOG POSTUPKA NAD POSLODAVCEM

Članak 26.

(1) Kada je stečajni postupak otvoren i provodi se, prava propisana u slučaju otvaranja stečajnog postupka nad poslodavcem radnik može ostvariti ako mu je tražbina utvrđena u stečajnom postupku i ako zahtjev za osiguranje svoje tražbine podnese u roku i na način utvrđen ovim Zakonom.

(2) Kada se otvoreni stečajni postupak ne provodi, prava propisana u slučaju otvaranja stečajnog postupka nad poslodavcem radnik može ostvariti ako zahtjev za osiguranje svoje tražbine podnese u roku i na način utvrđen ovim Zakonom.